

Betreft: Nota dialoog studenten met een functiebeperving en het beleid in het hoger onderwijs

Het Steunpunt Inclusief Hoger Onderwijs (SIHO) wil een bijdrage leveren aan het creëren van gelijke kansen voor personen (studenten en personeelsleden) met een functiebeperving in het hoger onderwijs. Haar hoofddoel is het opnemen van een intermediaire rol in 'het realiseren van inclusief hoger onderwijs'. Inclusie kan echter pas gerealiseerd worden wanneer het perspectief van de insiders bevroegd, beluisterd en benut wordt. Deze insiders zijn in de eerste plaats studenten met een functiebeperving in het hoger onderwijs. De vraag die we ons hier stellen is of deze stem van de studenten binnen de instelling ook echt gehoord wordt?

In het **decreet** van 19 maart 2004 betreffende de rechtspositieregeling van de student, de [medezeggenschap] in het hoger onderwijs, de integratie van bepaalde afdelingen van het hoger onderwijs voor sociale promotie in de hogescholen en de begeleiding van de herstructurering van het hoger onderwijs in Vlaanderen, artikel II.6, kunnen we lezen dat besturen maatregelen moeten waarborgen ten aanzien van studenten met een handicap of chronische ziekte om de toegankelijkheid van het hoger onderwijs te waarborgen. In hetzelfde decreet vinden we de oplegging terug van de oprichting van één studentenraad per instelling hoger onderwijs. In het decreet wordt wel de samenstelling van deze studentenraad besproken, maar de deelname van studenten met extra nood aan ondersteuning (bv. omwille van een functiebeperving) wordt hier niet vermeld. Om de diversiteit o.a. in deze organen toch te bevorderen, lanceerde de Vlaamse Vereniging van Studenten in 2008 een **diversiteit charter** die organisaties kunnen ondertekenen.

Om een antwoord te krijgen op de vraag of de mening van studenten met een functiebeperking ook echt wordt gehoord binnen hogescholen en universiteiten, wilde het Steunpunt Inclusief Hoger Onderwijs peilen naar de **praktijk**. Dit is echter geen evidente vraag. In Vlaanderen zijn er voorlopig nog steeds heel weinig cijfers voorhanden over de deelname van studenten met een functiebeperking in het hoger onderwijs, laat staan over de deelname aan studentenraden en dergelijke. Bovendien hebben de onderwijsinstellingen vaak enkel zicht op de studenten die onderwijs- en/of examenfaciliteiten aanvragen. Sommige studenten (al dan niet met een zichtbare functiebeperking) maken hier echter geen gebruik van. Bijgevolg is dit aantal onmiskenbaar een onderschatting van het ware aantal studenten met een functiebeperking.

Met deze realiteit in gedachten, vroegen we de onderwijsinstellingen naar het aspect 'participatie van studenten met een functiebeperking in overlegorganen'. Dit gebeurde via interviews met de aanspreekpunten van twaalf instellingen hoger onderwijs die participeerden aan de informatieronde.

Hieruit bleek in de eerste plaats dat de hogescholen en universiteiten participatie van studenten in overlegorganen belangrijk vinden. Studenten met een extra nood aan ondersteuning hebben toegang tot dezelfde overlegorganen als andere studenten in het hoger onderwijs. Bij de bevroegde onderwijsinstellingen werden geen specifieke sensibiliseringsacties opgezet om deze studenten warm te maken en bovenvermelde diversiteit te bevorderen. Evenmin werden bepaalde quota vooropgesteld (bv. 5% van de studenten in de studentenraad moet een functiebeperking hebben).

'De studentenraad moet inclusief zijn. Maar toch doet de raad geen positieve discriminatie. Er wordt niet gezocht naar een quota bijvoorbeeld. Ze staan open voor iedereen en zijn in principe inclusief.'

Ten tweede melden de onderwijsinstellingen dat er een algemeen participatieprobleem bestaat. Niet alleen studenten met een functiebeperking, maar ook andere studenten vinden hun weg niet naar de overlegorganen.

'Wij hebben ook geen belangenvereniging. Wij krijgen sowieso onze studentenraden al moeilijk van de grond.'

'Studenten kunnen deelnemen net zoals iedereen. We weten niet of dit ook effectief gebeurt. Er wordt geen speciale sensibilisering gedaan om die studenten aan te trekken. Het is sowieso al een probleem om studenten te vinden die in faculteitsraden of onderwijscommissies willen zitten. Misschien moeten studenten met een functiebeperking zich al zodanig focussen op hun studie dat ze er geen andere dingen meer kunnen bij doen. Maar ze zijn vrij. We proberen ze zo veel mogelijk te behandelen zoals alle andere studenten.'

In de meeste bevraagde instellingen bestaan geen specifieke overlegorganen of belangenverenigingen voor studenten met een functiebeperking. Eén instelling heeft wel een groep studenten met een functiebeperking die zich verenigd heeft. Ook daar ziet men echter dat dit niet gemakkelijk is om deze studenten op regelmatige basis samen te laten komen.

'We hebben nu een groepje studenten met functiebeperkingen die zich verenigd heeft, maar ik merk ook wel dat het soms erg moeilijk is om op geregelde tijdstippen samen te komen. Deze mensen hebben het vaak al moeilijker en voelen al vaker een tijdsgebrek, zodanig dat hen motiveren om in studentenraden te zetelen, zeker niet eenvoudig is. Ik heb ook de indruk dat het moeilijk is om hen te motiveren, om iets te doen 'voor de volgende generaties'. Vaak zijn zij ontgoocheld omdat hun inspanningen op het eerste zicht voor zichzelf niet veel opleveren.'

In sommige instellingen probeert men studenten te betrekken in de dialoog rond diversiteit via discussie momenten/focusgroepen/.... Hier probeert men dan zowel studenten met als zonder functiebeperking te betrekken.

'Er is net een vacature verschenen om te werken rond diversiteit. Het is de bedoeling dat we twee discussiemomenten organiseren. We willen met de studenten in debat gaan: wat is dat dan, studeren met een beperking? Hoe pak je dat best aan? Er zit ook wel een potentieel van signaalfunctie in.'

Conclusie

Instellingen hoger onderwijs vinden de participatie van studenten met een functiebeperking in overlegorganen belangrijk. In de praktijk blijkt deze inspraak niet gemakkelijk te realiseren.

Het SIHO plant voor het volgende werkjaar verschillende acties waarbij studenten met extra nood aan ondersteuning worden bereikt. Samen met hen zal worden bekeken of het interessant en mogelijk is om een 'online studentenpanel' op te richten. Indien dit mogelijk blijkt, kunnen acties, processen en resultaten afgetoetst worden aan het insiderperspectief van deze studenten. Dit insiderperspectief levert niet noodzakelijk input uit de eigen instelling, maar levert inspiratie op naar alle instellingen.

Daarnaast beoogt het SIHO de bestaande overlegorganen te faciliteren, en dit via één of meerdere van de volgende kanalen:

- de Vlaamse Vereniging van Studenten (VVS) ;

- Ouders Voor Inclusie (OVI) ;
- Gelijke Rechten voor Ieder Persoon met een handicap (GRIP vzw) ;
- Wake Up ;
- andere kanalen die studenten en personeelsleden met een functiebeperking bereiken of vertegenwoordigen.

Het SIHO zal ondersteunen in het toegankelijker maken van de fora voor studenten met een functiebeperking.